

PROTOKOLL

Projekt: Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneering

Teema: Trassialternatiivide tutvustamine

Kuupäev: 19.02.2025, kl 17.30

Asukoht: Vana-Vigala Rahvamaja

Protokollija: Marion Mets

Osalejad: Registreerimislehel (57 osalejat)

Päevakord:

- Planeeringu eesmärk (miks ja mida)
- Miks on uut elektriühendust vaja?
- Visandamise põhimõtted ja visandatud koridorid
- Kaasamine
- Mis juhtub peale planeeringu kehtestamist?
- Küsimused ja avatud arutelu

Avaliku arutelu ettekandega saab tutvuda projekti kodulehel, <https://riigiplaneering.ee/riigi-eriplaneeringud/eesti-lati-neljas-elektriuhendus/eesti-lati-neljanda-elektriuhenduse>.

Arutelu:**Küsimus: Aga kas mandrilt Saaremaale ka siis õhuliin?**

Priit Heinla Elering AS (edaspidi Elering): Ei, mandri ja Saaremaa vahel on merekaabel.

Küsimus: Kas ankrud keelatakse ära?

Elering: Ei, ankruid ära ei keelata. Aga see on väga relevantne küsimus, puudutab Soome Lahes toimunud sündmusi. Mandri ja Saaremaa vahel on Eesti territoriaalveed ning siin ei ole varilaevastiku liikumine võimalik. On olemas erinevaid võimalusi merekaablite kaitsmiseks, nt süvistada need merepõhja sügavamale, me kaalume võimalusi, arvestama peab ka maksumusega.

Küsimus: Kas kaitsevöönd läheb suuremaks, kui kasutatakse olemasolevat koridori?

Elering: Kui ei saa kasutada olemasolevat koridori, tekib kaitsevöönd uude kohta 40-40m. Kui saab kasutada olemasolevat koridori, siis on eeldus, et kaitsevöönd laieneb mõlemalt poolt liini sama palju. Aga täitsa võimalik, et kui kohalikud annavad meile infot, et laieneb erinevalt, võib-olla on mõnel pool mõistlik liini kulgemist veidi muuta.

Küsimus: Kas ühendus ei ole kuidagi seotud meretuulepargiga?

Elering: Need ei ole omavahel seotud. Kas see liin tuleks siis, kui Eestis ei tuleks ühtegi tuuleparki? Jah, tuleks küll. Enne 2033 nagoonii liin valmis ei saa. Vahepeal hakkab ühiskond rohkem elektrit tarbima. See ei ole tõenäoliselt kordades, võib-olla 20, 15, 30%. Juba sellise tarbimise kasvu juures on vaja uut liini. Eriti hull on olukord suursaartel, kus mingil hetkel on võrk täis.

Küsimus: Nii et ma võin olla kindel, et liini ümber ei tule tuuleparke.

Elering: Seda ma lubada ei saa, sest see on võimaldaja, ka suurte maanteede äärde tuleb asustust.

Küsimus: Aga see pole praegu nii planeeritud?

Elering: Ei, ühenduse loomise hetkel ei planeerita mitte ühtegi tootmisega seotud punkti. Hea meelega broneeriks natuke suurema ala, kui me tahame tulevikus end ühendada veel teiste riikidega (nt Sakasamaaga).

Küsimus: 2010 umbes hakati ehitama liini Tartust läbi Viljandi, Kilingi-Nõmme, Lihula. Ja nüüd tullakse samasuguse liiniga Paidest Läänemaale. Kas seda ei saaks Lihulas ära ühendada?

Elering: Saab küll. Tartu juurest läheb liin lääne suunas. See ehitati selleks, et ülal oli võrk väga tugev, all mitte. Elektrivõrku on ehitatud ringidega ning need on ühendatud olulistest alajaamades. Me tahame teha ajalooliselt tekkinud võrku tugevamaks. Täna hetkel on võrk piisav, aga 10 aasta pärast enam ei ole. Me peame täna planeerima, et 10 aasta pärast oleks võrk piisavalt tugev.

Küsimus: Kas vaadatakse kõiki asju koos, nii kõrgepingeliini ja tuuleparke, kas keskkonnamõjusid hinnatakse koos?

Triin Koorits Skepast&Puhkim OÜ (edaspidi SKPK): Küsimus puudutab kumulatiivseid mõjusid. Kui tuulepargid on jõudnud nii kaugemale, et selle mõjusid saab arvestada, siis neid arvestatakse. Kui tuulepargid ei ole jõudnud nii kaugemale, siis me ei saa arvestada infot, mida ei ole. Ma saan murest aru, et miks ei vaadata tervikut, miks tüki kaupa. Kui infot on, vaatame tervikut; kui infot ei ole, siis me ei saa arvestada.

Küsimus: Kui trass tuleb nii, nagu praegused kollased on, kas vana trass võetakse maha?

Elering: Suure tõenäosusega. Elektriliinide pidepunktid on alajaamad. Me optimeerime oma võrku, me tahaks tõsta 110 kV liini 330 kV liini alla. Ideaalis me paneks 110 kV liini 330 kV liini alla, aga mis lähedavad kohalike alajaamadeni. Alles siis, kui kohalikul tasandil on alajaamast alajaamani jupid valmis, siis saame liini maha võtta – vahepeal ei saa elektrit ära võtta inimestelt. Me tahame oma liini rajada nii, et sellest on võimalikult palju kasu ühiskonnale. Me ei taha enda liinidega võtta ära inimestelt kasutatavat maad.

Küsimus: Mis on mõistlik kaugus elamust?

SKPK: 140 m koridori puhul me otsime neid kohti, kust saab läbi minna. Kui mõnest kohast on võimalik minna elamutest kaugemale, siis me lähme. Kui me olemasolevale koridorile midagi juurde ei vaata, siis meil ei ole alternatiive, kuidas me teame.

Küsimus: Kas vana koridori kohta on tulnud etteheiteid?

Monika Korolkov Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi MKM): Eelistatud on vana koridor. Aga need, kes hindavad, võtavad seda kindlasti arvesse.

SKPK: Olemasoleva koridori puhul on mitmeid asjaolusid, mis selle kasuks räägivad: väiksem raadamine, maakasutus on sama.

Küsimus: Aga miks te seda teete siis, miks on alternatiivsed uued koridorid?

SKPK: Sest me peame veenduma, et olemasolev trass on parim.

Küsimus: Nii et taktika on selline, et läheks ikka vanale, et etteheiteid tuleks uuele.

SKPK: Muidugi, see on ka üks taktika, aga me peame vaatame alternatiive. Me teame seda selleks, et erinevaid alternatiive on vaja hinnata.

Küsimus: Mis on miinimumdistsants elektriliinist majani ja kas hoiate sellest kinni?

SKPK: Koridori laius ehk 140 m. Me proovime sellest kinni hoida. Kui on projekteerimistingimustega antud kuhugi ehitusluba, siis seda infot on meile vaja anda.

Küsimus: Aga siis tuleb KOV-iga koostööd teha!

SKPK: Me oleme KOV-idega rääkinud. KOV ei ole meile öelnud, et nendes kohtades on konflikt. Me loodame, et see nii on.

Küsimus: Koridor on 140 m, aga 140 m ei ole vahemaa liini ja maja vahel. Reaalne vahe on sel juhul 70 m. Kui suur on magnetvälja mõju?

Eling: Magnetväli on selline koht, mille kohta alati küsitakse. Meil tehakse eskiisprojekt ja selle järgi hinnatakse. Projekteeritakse olemasoleva määruse järgi. Eling on ka määruse järgi olemasolevate liinide ümbruses mõõtnud. Liini all magnetväli eksisteerib, loomulikult. Inimene võib seal olla mingi aja, aga seal pole soovitatav elada.

Küsimus: Aga kuidas tegelikult EMV mõjub, seda me ei tea?

Küsimus: Jaa, kui suur on tegelik mõjuala. Ma ei räägi kaitsevööndist, vaid elektromagnetväli mõjub kõige tugevamalt 100 m raadiuses. Aga kui elektriliin on 70 m majast, siis see jääb 100 m sisse – 100 m on kõige tugevam elektriväli. See mõjutab tohutult inimeste tervist.

Arvamus: Teil puuduvad teadmised.

Eling: Kõige parem on mõõta olemasolevat taristut.

Küsimus: No aga mis need mõõtmised teile annavad. Need annavad vastavuse mingile määrusele, aga kas need numbrid määrukses on õiged, seda me ei tea. Keegi on mingi suvalise numbri sinna kirja pannud.

Eling: Aga mida me siis mõõdame? Tunnetust?

Arvamus: Lähtuda tuleb ettevaatusprintsipist, minna võimalikult kaugemale.

MKM: Aga seda me püüamegi teha.

SKPK: Elektromagnetvälja mõjude hindamine on kavas. See tuleb siis, kui oleme elanikega trassid läbi rääkinud ning saame öelda, et need on need trassid, mille mõjusid hakkame hindama. Ja üks uuring, mis tehakse, on elektromagnetvälja uuring, elektromagnetväli modelleeritakse läbi.

Küsimus: Aga me ju ei tea, kuidas see mõjub. Mina olen mobiililevist invaliid. Keegi on kehtestanud mingid numbrid, mingid meelevaldsed normid, millel pole seost reaalsusega.

SKPK: Me seda tahamegi hinnata. Teie tervist ma ei oska kommenteerida. Lähteülesanne elektromagnetvälja uurimiseks on olemas, see on kättesaadav lehel riigiplaneering.ee. Seda me tahamegi uurida. Seda hindavad TalTechi teadlased. Täna ei oska me vastuseid anda, sest hindamist pole veel läbi viidud.

Küsimus: Paar aastat tagasi on antud intervjuu, kus räägitakse infrahelist kui relvast. No see lihtsalt näitab, kui „usaldusväärne“ on see TalTechi teadus. Tegelikult maailmas on palju vasturääkivusi.

SKPK: Ma ei saa praegu aru, millest me räägime.

MKM: Vabandust, me lähme teemast välja. Me alles hakkame mõjusid hindama. Te saate olla kogu protsessi kaasatud, kui registreerite enda meiliaadressi lehel riigiplaneering.ee. Siis saate teate, kui uut infot tuleb.

Küsimus: Miks me ei räägi ohtudest ja mõjudest?

MKM: Kuidas saab ette rääkida enne mõju hindamist?

Küsimus: Aga me kõike teame seda, me kõik teame, kuidas mõjub magnetväli ja madalsageduslik heli.

MKM: Ja te saategi teha meile ettepaneku, et teile ei sobi. Me tulime siia selleks, et saada tagasisidet.

Küsimus: Tagasiside ongi see, et ei sobi.

SKPK: Jaa, ja see ongi väga sobiv tagasiside. Ja kui meesterahvas enne ütles, et TalTechi teadlastel pole piisavalt pädevust, siis tagasiside on ka see, et mis on teie arvates piisav pädevus? Mis on täna puudu?

Küsimus: Kui on mingisugune kahtlus, et võib kahjustada, siis lihtsalt ei tee. Ettevaatusprintsip on see, millega tuleb arvestada.

SKPK: Jah, aitäh arvamuse eest.

Küsimus: No aga nii ta on, et üks ütleb, et on kahjulik, teine ütleb, et ei ole.

SKPK: Aga kes peaks neid mõjusid hindama?

Küsimus: Usaldusväärsed eksperdid!

MKM: Osad inimesed ikka usaldavad teadust, mina usaldan teadust.

Küsimus: Lõpuks ütleb rahandusminister, kes on selle vastu, kuidas Venemaa käitub.

SKPK: Et aru saada teie mõtetest sel teemal, ma küsiks üle, teie sõnul võiks olla sõltumatud eksperdid. Kuulsin, et teadlased ei ole need sõltumatud eksperdid. Aga kes need siis on?

Küsimus: No ei olegi võimalik hinnata, peab lähtuma ettevaatusprintsipist.

MKM: Kõik ettepanekud on oodatud info@mkm.ee meilile.

Ettepanek: Me võiksime siin kohapeal korraldada sellise hääletuse, et kes tahab sellega edasi minna.

Arvamus: Jaa, et ei saaks öelda, et inimesed lihtsalt istusid ja olid nõus!

MKM: See on ju meie kõige varustuskindluse tagamiseks.

Küsimus: Räägite, et läheb Lätti ja võib-olla pärast Saksamaale. Aga mis me sellest saame? Kas meile tagasi ka midagi tuleb?

Eling: Saabki võimalusi. Mida tugevam elektrivõrk võimaldab? Täna nt soovivad inimesed tõsta endale lubatud amprit – nt tahavad soojuspumpa või elektripliiti. On erinevaid põhjuseid, miks inimesed tahavad enda elektrivõimsust tõsta. Ja nende peakilp seda ei luba. Lõppkokkuvõttes võib kohaliku võrgu valdaja öelda, et vabandage, aga see pole võimalik, teie võrk on täis. Ning me peame hakkama seda võrgu selgroogu ümber ehitama, et teile oleks võimalik rohkem võimsust anda. Kohalik inimene võidabki seda, et ta saab endale võimsust juurde, selle projektiga me ehitamegi võrgu selgroogu tugevamaks, et oleks võimalik inimestele rohkem võimsust anda, nt et panna soojuspump. See on võimaluse tekitamine.

Küsimus: Ja võimaluse tekitamine, et saaks viia elektrit Eestist välja.

Eling: Ja tuua sisse ka, elekter voolab mõlemat pidi. Nt tõin näiteid, et kevadel on Lätis odav elekter, sest Daugava jões on palju vett ning võimalik palju toota. Me saame ka seda odavat elektrit Eestisse tuua.

Küsimus: No aga omaosalus läheb ju kallimaks. Ja miks me omale ei jäta enda elektrit?

Eling: No selleks on vaja rohkem tuulikuid, et me saaks odavat elektrit toota.

Arvamus: Te räägite praegu propagandistlikult, kui vajalik on elekter, sh kohalikele. Mina küll ei ole kohalik, aga teised on. Kogu see planeering ise puudutab nendel inimestel veel midagi – nende kodukoht, miljööväärtused, maastikud. Inimesi jääb vähemaks ning Eestis jääb maa tühjaks. Ja te ütlete, et meil on elektrit juurde vaja, see on arusaamatu. Kellel on elektrit puudu, kes jaksab elektrit osta?

Küsimus: Kui autosid laadima hakkame, siis on kõigil puudu.

Küsimus: Võiksite öelda kokku välja, kui palju läheb trassi ulatuses kasutusest välja maad ennast, tooge need andmed välja. Igaveseks ajaks või mitmeks inimpõlveks juhtub see.

Elering: See on üks osa planeerimisprotsessist, me toome selle ka välja, see on üks võrdluskriteerium, kui palju nt läheb metsamaad kasutusest välja. Vähem metsamaad kasutusest välja on loomulikult parem. Siinsamas lähedal läheb olemasolev kõrgepingeliin üle põllumaade, aga põllumaid kasutatakse edasi. Seal see kitsendus maakasutust ei muuda. Aga loomulikult maakasutuse muutust hindame.

Arvamus: Need mõjud on kõik vaja hinnata. Ma loodan, et inimesed õpivad selle protsessi käigus käituma kogukonnana, kuidas „tarkadele“ arendajatele mõistus pähe panna.

Elering: Siin on vahe ka selles, et elektrivõrgu omanik Elering arendab seda kogu ühiskonna huvides, me ei arenda võrke ainult kohalike jaoks, vaid kogu riigi jaoks. Aga kohalikud kogukonnad on ka loomulikult väga olulised.

Küsimus: Ma sain aru, et küsimus on pigem taluvustasus. Talvel nägime, kuidas juhtmed rippusid Risti tee ääres. Kui ma aknast vaatan, et juhe on nagu pesunöör – mis taluvustasu selle eest saab?

Elering: Kui liin tuleb uude trassikoridori, siis peab toimuma hüvitamine. See toimub pärast seda, kui planeering on kehtestatud. Meil on vaja projekteerida, et me teame, kuhu täpselt see liin tuleb ning mis on kitsendused, mis kaasnevad. Iga maaomanikuga sõlmitakse eraldi isikliku kasutusõiguse lepingud. See kitsendus pannakse kinnistusraamatusse ning sel hetkel maksame kompensatsiooni. Metsamaa puhul hüvitatakse kogu maa hind (sõltumatu hindaja paneb maa hinna paika), kus asub kaitsevöönd, sest see läheb kasutusest välja. Lisaks jäävad puud teile ning hüvitame lisaks ka ühe raieringi. Elamu- ja ärimaa puhul: 100% turuväärtusest, põllumaa puhul 33% turuväärtusest (sest seda saab edasi harida). Ja kui lõpuks liin rajatakse, hakkab Elering maksma ka talumistasu, 3,5% maa väärtusest. Selle eesmärk on tagada, et maamaksu väärtus saab vähemalt teile tasutud.

Küsimus: See, kuidas neid asju planeeritakse, näeb ette, et on suur elektri tarbimise kasv. Aga tegelikult peaks olema nii, et me kaotame ära ebavajalikud tegevused. Läbi ajaloo on kõik taristu arendused töötanud ühtmoodi. Nt Tallinnas teeme tee laiemaks, siis kohe tuleb rohkem autosid ka juurde. Ja samamoodi elektriga: ahaa, siin on hea võrk, teeme siia tselluloositehase, teeme siia tuuleparke juurde. See on probleem, see kujundab tuleviku arenguperspektiivi ning see on ohukoht, meil pole seda vaja.

Elering: Me ei ehitä sellist liini, mida pole enne Eestis olnud. 330 kV liine on Eestis päris mitu tuhat kilomeetrit. 330 kV liini enda eksistentsist ei ole küll kuskile tekkinud mingeid suuri tööstusi. Harku-Lihula-Sindi puhul on nt ainus areng viimase 4 a jooksul see, et Elering ise ühendab sinna suuremaid võimsusi. Aga miks seda siis vaja on? Sest need alajaamad, mis on selle liiniga ühendatud, seal saab tarbimine kasvada. Ja loomulikult peame hindama ja jälgima, kas ja kuidas tarbimine kasvab, kas meie ennustus on õige. Need on praegu ettevalmistustööd.

Küsimus: Aga mis tuleviku arengutega te arvestate? Kas te võtate selle riski?

Elering: Selle jaoks, et liin oleks tulevikus olemas, selleks peab seda täna planeerima.

MKM: Me ei näe ette tuleviku ehitusi ja arendusi.

Elering: Jaa, Elering peab selle riski võtma, et planeering ei jõua lõpuni. Kõik dokumendid ja hinnad on avalikud, planeering maksab 1,3 miljonit eurot. Selle riski Elering võtab. Muidugi teeme ka ärianalüüsi, et aru saada, kas selline arendus on riigile vajalik. Aga meil on vaja teada selleks, kui palju sellise võrgu rajamine maksab, muidu me ei saa seda arvestada. Selleks peame planeerima, et teada, mis asja on võimalik ehitada.

Küsimus: Kas kättesaadavad on tuulikuplaneeringute alad? Pange palun peale.

MKM: Inimesed praegu ootavad, et nad saaksid oma küsimustele vastused, ärme praegu tuuleparkidega tegele.

Küsimus: Mis andmebaasil põhineb elukohtade ülevaade?

SKPK: Maa-ameti ETAKi andmebaas. Aga seal võib olla vigu, andke meile kindlasti märku.

Küsimus: Õelge, mis on sotsiaal-kultuuriline analüüs.

SKPK: Üks sisend on see, et me oleme täna siin ja kogume infot ja teie ettepanekuid. Teine osa on see, et me teeme meelsusuuringu. Kolmas osa on see, et vaadataksegi kaugusi eluhoonetest, trasside paiknemist, tiheasustusalasid ja külasid jne. Ning analüüsitakse seda, mis mõju võib liin avaldada kohalikule kogukonnale.

Küsimus: Kes teile teejuhiks tuleb? Külavanemad? Palju volikogu liikmeid täna siin on? Ühte kätt näen.

MKM: Kõikide omavalitsustega on räägitud, keda planeering puudutab. Kõiki alternatiive on neile tutvustatud. Me saatsime 5500 inimesele teated, need on 500 m raadiuses alternatiividest. Kaasatud inimeste hulk jääb mõnevõrra vähemaks, kui alternatiivid ära langevad. Korraldame 12 kaasamiskoosolekut, et saada tagasisidet. Kindlasti hiljemalt 04.03 info@mkm.ee.

Küsimus: Aga mida teha, kui mulle on välja antud ehitusluba?

MKM: Kõik maaomanikud said kirja.

Küsimus: Kaasamine on siis inimeste arvamuse saamiseks.

MKM: Jah, sest kaasamisest on puudust tuntud. Mõned pahandavad, et kaasate liiga vara või vastupidi liiga hilja.

Küsimus: Kas teid on ka kuskil soojalt vastu võetud, et te saate nendega suhelda? Kohvi ja kooki pakute.

MKM: Kohvi ja kooki ei paku, aga te võite selle ettepaneku teha.

Küsimus: Aga kust see raha tuleb, et maksta inimestele? Teie maksate taluvustasu, kust te selleks raha võtate?

Elering: Enne, kui tehakse otsus, et sellise projektiga edasi minnakse ja ehitatakse. See projekt on lisatud Euroopa võrgu arendamise nimekirja. Ja nimekirjas olemine tagab selle, et me saame küsida Euroopast raha. Meil on plaanis küsida 50% rahastust Euroopa maksumaksjalt.

Küsimus: No aga küsige meilt, esitage meile arve. Läänemaa põlisrahvaste kogu koostab praegu raportit inimõiguste võimalike rikkumise kohta. Leiame tõendeid, tabame isikud ja ametid, ametkonnad.

MKM: Jaa, tehke ettepanek. Aitäh.

Elering: Nagu ma ütlesin, siis meil on plaan võimalikult palju kasutada Euroopa raha. Ülejäänud osa tuleb ülekoormustasust. See töötab nii, et kui Soomes on odav elekter, mis tuuakse Eestisse, siis see elekter on Eestis kallim, on hinnavahe. Selle hinnavahe hoiavad kinni põhivõrguettevõtjad – Eestis Elering ja Soomes Fingrid. Selle raha hoidmist ja kasutamist kontrollib Konkurentsiamet ning seda raha kasutataksegi selliste projektide tegemiseks. Kui te küsite, kas projekti tõttu tariif tõuseb, siis ei peaks, vaid kogu kulu peaks tulema Euroopast ja ülekoormustasust. Rajamist ei maksta kinni inimeste arvelt.

Küsimus: Nii et Euroopa Liidus on mingi muu raha, mitte maksumaksja raha?

Elering: Kokkuvõttes on see muidugi ka Eesti raha, aga ka Saksamaa raha, ka Hispaania raha jne. Need otsused tehakse enne lõplikku investeerimisotsust – seda on plaan teha 2027. aasta lõpus-2028. alguses.

Küsimus: Mis on mastide vahe?

Elering: 400-500 m. Mastid on ka üsna kõrged, võivad olla 40-50 m, aga selle võrra ka nende vahe on suur.

Küsimus: Kas Elering tegeleb ka sellega, et mõnel pool võrgus on kasutamata võimsusi, nt vanematel inimestel on palju ampreid, mida nad ei kasuta?

Elering: Jaa, me tegeleme ka nn fantoomliitumistega. Need on sellised vanast ajast jäänud liitumised, kus on lepingus öeldud, et hakatakse tarbima palju elektrit, aga nüüd on tehtud seaduses muudatus, mis võimaldab Eleringil ära kaotada need fantoomid, kus tegelikult tarbimist pole, aga kus see on n-ö reserveeritud. Eleringil on ka arengukava, mis vaatab 10 a tagasi ning 15 a edasi, seal on ka arengustenaariumid, kas ja kuidas võiks elektritarbimine kasvada.

Küsimus: Kui te optimeerite trasse, siis millised need mastid on, millised on vundamendid?

Elering: Vundamendid valatakse tehases valmis ning siis tuuakse kohale ja paigaldatakse. Kui vana liin ära võetakse, siis vana liin läheb täiesti maha, vundamente ega midagi muud alles ei jää, me peame kõik ära võtma. Kui tuleb uus liin vanasse koridori, siis võetakse vana liin maha. Põllumaad saab ka praegu liini all kasutada. Ainult, et masti all ei saa, seda kompenseerime eraldi.

Küsimus: Kui suur maa-ala on masti all?

Elering: See on tehniline küsimus. Me ei tea veel täpselt, mis mastid saavad siin projektis olema, sest Elering just töötab välja uut mastitüüpi, mille eesmärk on tagada, et võimalikult vähe läheks maad kasutusest välja. Võib olla u 10x10 m ehk umbes 100 ruutmeetrit praegu suurim. See ei ole vähe, aga töötame selle nimel, et oleks vähem.

Küsimus: Mul on küsimus rahvale. Mis te arvate, kui koondame oma hääled ja teeme ühisavalduse, kes on vastu? Sest nagu härra enne mainis, pole usaldust.**Küsimus: Mille vastu peaks olema? Kõige vastu?****Arvamus: Ei, uute trasside ehitamise vastu. Minu mõte on selles, et nii väike protsent inimesi avaldas arvamust, aga me tegelikult ei tea, kui palju inimesi arvamust avaldas.**

MKM: Jaa, riigi eriplaneeringu kohta saab lugeda. Loomulikult on kohaliku kogukonna arvamus meile oluline, aga see on riigi huvi samuti. Igal juhul on ühisavaldusel suurem kaal, loomulikult võite teha. Kui kõik ettepanekud on kokku koondatud, siis paneme avalikult kodulehele üles. See kõik on avalik info.

Elering: Kõik arvamused ja ettepanekud on oodatud, ka ühisavaldused, nii üksikisikutelt kui kogukondadelt.